Stichting
Dassenwerkgroep Brabant

Digitale **Nieuwsbrief**
Nr. **51** **September 2019**

Uitgave ten behoeve van vrijwilligers en begunstigers van de stichting

In dit nummer:

Gedachtenwissel

2018 en 2019 ecologische rampjaren voor de das?!

Territoria

Provinciale verkeersactie 'Ik let op wild'

Schadevergoeding

DA'S GEBEURD

Dassenrooster

Prokkelstage

Colofon

Deze Digitale Nieuwsbrief verschijnt een aantal keren per jaar. Hij wordt via email verspreid onder abonnees.

Aanmelding voor de Nieuwsbrief is mogelijk door een email te sturen aan het redactie-adres.

Uw email-adres wordt uitsluitend gebruikt voor het versturen van deze Nieuwsbrief en niet voor enigerlei vorm van reclame, advertising of werving.

Afmelden kan door een email te sturen aan het redactie-adres onder vermelding van "Afmelding nieuwsbrief".

Redactie-adres:

nieuwsbrief@dassenwerkgroepbrabant.nl

Website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl

KvK 17190229

Rabobank Boxmeer

IBAN: NL78RABO 0121.8829.34
(BIC: RABONL2U)

info@dassenwerkgroepbrabant.nl

Stichting Dassenwerkgroep Brabant zet zich in voor de das in Brabant. Zij doet dit onder meer d.m.v. informatieverstrekking en voorlichting, het verzamelen en verspreiden van gegevens en het verrichten van veldwerk.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

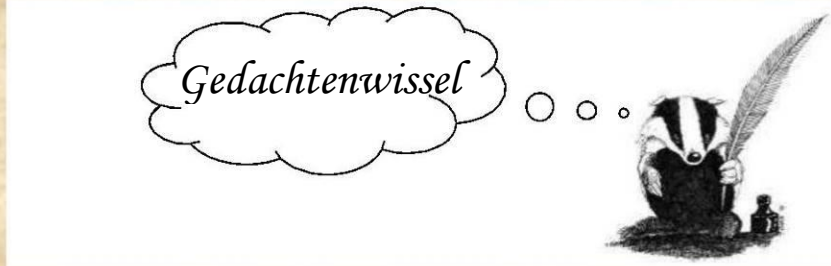

In deze rubriek willen we de lezer van de Digitale Nieuwsbrief aan het woord laten. Als je iets te melden hebt, je hebt een leuke anecdote of een vluchtige ontmoeting met een das gehad, schrijf het ons. Ook als je over een bepaald onderwerp van gedachten wilt wisselen of wilt reageren op een artikel in een vorige nieuwsbrief kan dat. Mogelijk leidt dit weer tot een reactie op jouw Gedachtenwissel. Stuur je Gedachtenwissel van maximaal een half A4-tje als Word-document of getypt in een mailtje naar de redactie van de Nieuwsbrief.

De oplettende lezer van de nieuwsbrief zal het ongetwijfeld opgevallen zijn: in de maanden maart en juni is er geen nieuwsbrief verschenen. Het ontbrak de redactie gewoonweg aan de tijd om, zoals u van ons gewend bent, elke 3 maanden een nieuwsbrief samen te stellen. Aan de onderwerpen lag het niet, want er is altijd wel wat te melden met betrekking tot de das. En ook altijd wat te doen.

Voor ons als medewerkers van de Dassenwerkgroep Brabant is het werk dat we voor de das doen volledig vrijwilligerswerk. Dit betekent dat we dat werk doen naast onze baan en andere werkzaamheden. Het gaat dan om veldwerk, het ophalen c.q. redden van dode, gewonde en verweesde dassen, het signaleren en melden van missstanden, communicatie met eigenaren, (natuur)organisaties, overheden, etc. en nog veel meer. We willen iedereen hiervan graag op de hoogte houden via diverse media: website, facebook, twitter, soms ook radio en tv en uiteraard deze nieuwsbrief.

Teveel om op te noemen, maar soms ook om uit te voeren. Het moet wel leuk blijven. Daarom hebben we besloten om de nieuwsbrief niet meer standaard 4 keer per jaar uit te brengen, maar uitsluitend wanneer we daar tijd voor hebben. Een besluit dat ongetwijfeld op uw goedkeuring kan rekenen.

We wensen al onze lezers weer veel leesplezier!

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

2018 en 2019 ecologische rampjaren voor de das?!

Dat er een neerslagtekort was in 2018 en 2019 is niemand ontgaan. Beken, sloten, vennen en poelen vielen droog. Landbouw en natuur hadden het erg zwaar.

Waar mogelijk werd water aangevoerd vanuit rivieren en meren. Bij toeval was in deze gebieden relatief veel regen gevallen. In de meer oostelijke gebieden waar niet of nauwelijks water aangevoerd kon worden, en waar men dus voor de watervoorziening volledig afhankelijk is van regen, was relatief weinig neerslag gevallen. Hierdoor werden de gevolgen van de droogte voornamelijk in het oosten van Nederland het duidelijkst merkbaar. Met name het zuiden van Brabant, Limburg en Zeeland, maar ook Twente en de Achterhoek werden zwaar getroffen.

Droge akker

Droog weiland

Had deze droogte ook effect op dassen? Het antwoord is ja.

Er zijn grote regionale en zelfs territoriale verschillen waarneembaar in de gezondheid van de dassenpopulatie, die verklaard kunnen worden uit het effect dat de droogte heeft gehad op dassen. In gebieden met voldoende water en voedsel floreerde de das, terwijl in de droge gebieden graatmagere dassen rondliepen.

In de lente en zomer van 2018 was de eerste periode van ernstige droogte. Op diverse plekken verdorden planten niet alleen, ze stierven zelfs volledig af. 2019 begon met een aanzienlijk neerslagtekort en ook de zomer van 2019 werd gekenmerkt door extreme droogte. Het stapelvoedsel van de das, regenwormen, was in de uitgedroogde weilanden minder aanwezig. Dassen, de meest omnivore marterachtigen met een opportunistisch foerageergedrag, werden gedwongen om over te schakelen op alternatieve voedselbronnen. Hiervoor moesten ze vaak noodgedwongen verder van hun dassenburchten af om maar genoeg voedsel te kunnen vinden en er werden diverse nieuwe bijburchtjes en vluchtpijpen gegraven om veilig in te kunnen schuilen.

De zogende vrouwtjes hadden grote moeite om genoeg voedsel te vinden om de jongen voldoende en over een langere periode te kunnen blijven zogen. Zodra de jongen hun eigen kostje bij elkaar moesten gaan scharrelen kregen ze het heel zwaar door gebrek aan drinkwater en voedsel. De sterfte onder de jongen was dan ook groter dan normaal.

De overlevingsdrang van hongerige dieren is groot. Noodgedwongen vertoonden dassen ongewoon gedrag. We kregen meer meldingen van dassen die bij daglicht nog aan het foerageren waren, en van dassenschade in tuinen. Ook begonnen dassen eerder dan in voorgaande jaren schade te veroorzaken aan landbouwgewassen in de hoop iets eetbaars aan te treffen. Mais werd plat getrokken, nog voor deze rijp was. En uiteraard werd de vroegrijpe mais al snel ontdekt en gebruikt als welkome voedselbron.

Om het effect van de droogte in beeld te brengen hebben we hier onderzoek naar gedaan.

Een goede indicatie voor de gezondheid vormt het gewicht. Met de dierenambulance van de Dassenwerkgroep Brabant worden doodgereden dassen opgehaald in heel Noord-Brabant, Noord-Limburg en de zuidrand van Gelderland. Deze worden standaard gewogen en opgemeten. Voor het onderzoek hebben we het gewicht van de verkeersslachtoffers vergeleken. We hebben uitsluitend de volwassen en adolescente dassen die wij zélf hebben onderzocht in het onderzoek betrokken. Het gaat hier in om in totaal 769 dassen. Vaak zijn doodgereden dassen teveel kapot gereden voor onderzoek en zijn bijna alle jonge dasjes die wij in handen krijgen ernstig verzwakte weesdasjes. Daarom zijn deze niet in het onderzoek meegenomen.

Het gewicht van een das varieert gedurende het jaar. Zo daalt het gemiddelde gewicht van alle mannetjes en vrouwtjes bij elkaar opgeteld van 13,8 kg in januari, tot 9,81 kg in juni, waarna het weer begint toe te nemen tot een gemiddeld gewicht van 14,35 kg in december. Hierbij zijn de mannetjes over het algemeen zwaarder dan de vrouwtjes. Er is een klein verschil waarneembaar tussen de mannetjes en de vrouwtjes. De mannetjes bereiken hun hoogste gewicht in januari en het laagste gewicht in juli. Vrouwtjes echter zijn het zwaarst in november (voor de innesteling van de eicellen in de baarmoeder in december), en zijn op hun lichtst in juni (na het spenen van de jongen).

Opgemerkt dient nog te worden dat de onderzochte verkeersslachtoffers afkomstig zijn uit zowel de droge als uit de natte gebieden, waarbij we willen benadrukken dat de gewichten in de droge gebieden dus zelfs aanzienlijk lager zijn dan het berekende gemiddelde.

In 2018 was er vanaf april een duidelijke daling van het gemiddelde gewicht van de vrouwtjes waarneembaar. Dit bleef stand houden en resulteerde in een gemiddeld gewicht van 10,6 kg in december, 3,37 kg lichter dan voorgaande jaren. Bij de mannetjes bleef het gemiddelde gewicht pas na augustus achter, waardoor het gemiddelde gewicht uit kwam op 12,9 kg in december, 1,52 kg lichter dan voorgaande jaren.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

In 2019 kwam het gemiddelde gewicht van de vrouwtjes uiteindelijk ongeveer uit op het niveau van lente en zomer in 2018. Het gewicht van de mannetjes zakte dit jaar door het tweede droge voorjaar nog verder naar beneden ten opzichte van het langjarig gemiddelde.

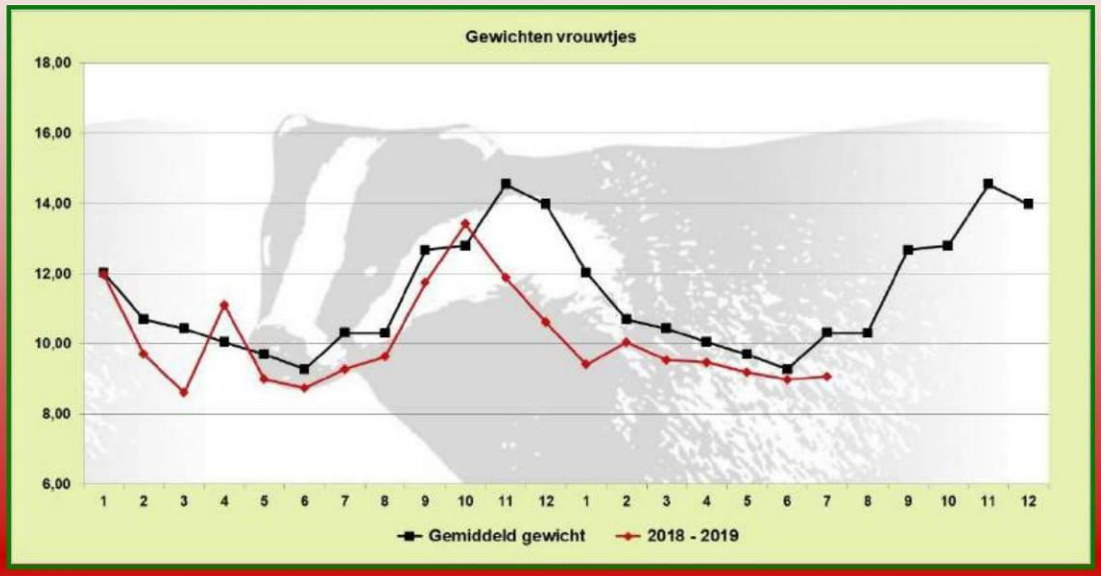

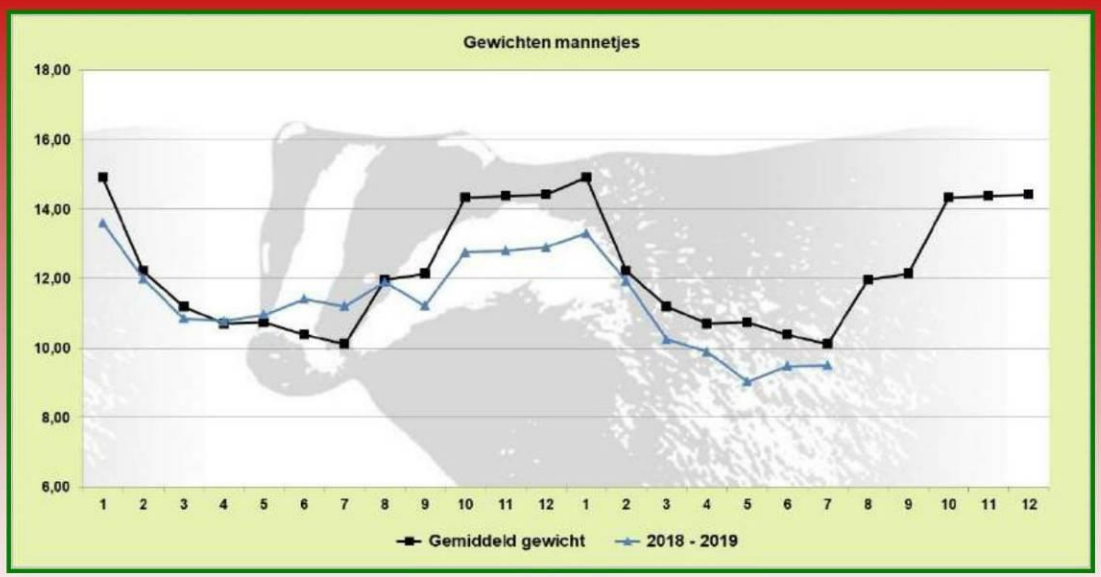

Gemiddeld gewicht van mannetjes en vrouwtjes in 2018 en 2019 ten opzichte van het langjarig gemiddelde

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

In de eerste 7 maanden van 2019 bemerkten we beduidend meer (zogende) vrouwtjes onder de verkeersslachtoffers. Was er in het verleden een piek van 54,12% in april, nu was dit al in februari het geval en liep dit in de maanden maart, april, mei en juli op tot maar liefst 61,9% of hoger.

Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de (zogende) vrouwtjes, door hun geringere gewicht noodgedwongen langer, en verder, moesten foerageren en hierbij meer en vaker wegen overstaken dan de mannetjes. Daarbij zou het grotere aantal zogende vrouwtjes kunnen samenhangen met het hogere sterftecijfer van de jonge, én zwakkere dassen in 2018. Door de vele slachtoffers onder de jonge dasjes, maar ook onder de zwakkere adolescenten en volwassen dassen (oude dieren) werden er in 2019 meer jongen geboren om dit gat op te vullen.

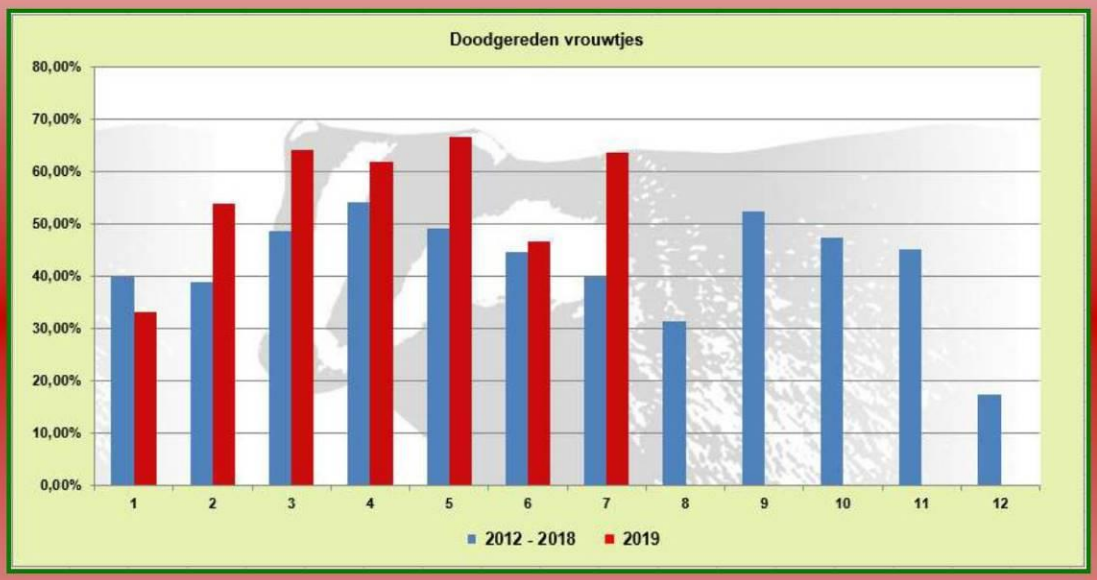

Het percentage doodgereden vrouwtjes in 2019 (rood) ten opzichte van het langjarig gemiddelde 2012-2018 (blauw)

Door de langdurig aanhoudende droogte kwamen er in 2019 nog meer jongen in de problemen dan in 2018. De ontberingen van de jongen werden ook zichtbaar in het formaat van deze diertjes. In 2019 waren er namelijk opvallend veel late nestjes en heel kleine jongen.

Het formaat van een das wordt, naast de erfelijke eigenschap, voor een groot deel bepaald door de hoeveelheid voedsel en de voedingswaarde daarvan die hij in het eerste levensjaar binnenkrijgt. Als dit heel hoog is, worden de dassen over het algemeen groter dan de dassen die uitsluitend voedsel met een lage voedingswaarde binnenkrijgen.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Om een idee te geven heeft een jong dasje eind september een lengte van ongeveer 70 cm en een gewicht van 8 kg. Op 27 september j.l. is er nog een doodgereden jong dasje opgehaald met een lengte van 57 cm en een gewicht van slechts 4,2 kg.

Zeer klein dasje voor eind september

Onze vrijwilligers hadden dan ook de handen vol aan het proberen te redden van hulpbehoevende jonge dassen. Verweesde jongen mogen niet uitgegraven worden uit een beschermde dassenburcht en vangkooien zijn niet selectief. De enige optie, bij zeer kleine jongen, is ze handmatig te vangen zodra ze uit de burcht komen. De koude avonden tot halverwege mei waren echter allesbehalve gunstig. Veel jongen bleven liever onder de grond in hun lekker warme nest, ook al stierven ze daar uiteindelijk van de honger, dan dat ze in de kou naar buiten kwamen. Toch bleven bij de dassenopvang van Das&Boom in Beek-Ubbergen de hulpbehoevende jonge dassen binnenkomen. Een aantal hiervan was helaas niet meer te redden. De opvang zat tjokvol met maar liefst 18 verweesde dasjes. Daarnaast brachten onze vrijwilligers t/m juli ook al 6 verzwakte volwassen dassen naar de opvang.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Onjuiste interpretatie

De droogte in 2018 en 2019 heeft duidelijk een behoorlijke impact gehad op de dassenpopulaties in de getroffen gebieden. Er waren meer verkeersslachtoffers te betreuren, er werden meer verzwakte en verweesde dassen gemeld en er werden vaker dassen bij daglicht waargenomen. Bovendien groeven de dassen meer bijburchtjes en vluchtpijpen om in te kunnen schuilen, kwamen ze vaker in de buurt van mensen om voedsel te zoeken in de tuinen en boomgaarden en was er eerder, en soms ook meer, schade aan landbouwgewassen. Het moge duidelijk zijn dat wilde dieren niet willen sterven van de honger. Als ecologische vluchtelingen trokken dassen, vaak slechts tussen de 6 en 8 kg wegend, naar plekken waar nog voedsel te vinden was.

Helaas werden deze feiten van verschillende kanten regelmatig op een heel andere manier geïnterpreteerd. De dassenpopulatie zou explosief gestegen zijn en zelfs beheerd moeten worden, nu er zoveel nieuwe holen gegraven worden en de dassen vaker de tuinen bezoeken en meer schade veroorzaken aan landbouwgewassen. Dat dassen zelfs overdag waargenomen werden, is de spreekwoordelijke druppel die de emmer bij velen doet overlopen. Dit terwijl de emmer enkel gevuld is met droog zand…

De schade aan de landbouwgewassen, of beter gezegd de vergoeding hiervan, geeft een wrang gevoel bij de Dassenwerkgroep Brabant. Agrariërs kunnen schadevergoeding aanvragen bij BIJ12, maar moeten behandelkosten en een eigen risico van in totaal € 550,- betalen. Om de schade, of dreigende schade, aan de landbouwgewassen te beperken wordt geadviseerd maatregelen te treffen om de dieren, waaronder dassen, te weren. Feitelijk worden de dassen in tijden van ernstige droogte daardoor ook nog eens actief afgesneden van resterende mogelijke voedselbronnen waardoor ze ernstige problemen hebben om te overleven.

In het kader van het welzijn van in het wild levende dieren zou het onzes inziens wenselijk zijn dat deze dieren niet "buiten de boot vallen" in tijden van nood. Dit zou heel simpel kunnen door in jaren van voedselschaarste door bv. ernstige droogte, het behandelbedrag en eigen risico bij schade aan landbouwgewassen te laten vervallen.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Territoria

De das is een territoriaal dier. Dassen leven in familieverband in een afgebakend gebied met min of meer vaste territoriumgrenzen.

De omvang van het territorium van een dassenfamilie wordt bepaald door de hoeveelheid voedsel die in dat territorium te vinden is. Simpelweg: hoe groter het voedselaanbod, hoe kleiner het territorium zal zijn. Over het algemeen wordt uitgegaan van een minimaal vereiste grootte van ongeveer 50 hectare. Dat is een territorium waar veel grasland (regenwormen) aanwezig is en waar veel en gevarieerde landschapselementen (overig voedsel) te vinden zijn. In een nog kleiner territorium heeft een volwaardige familie geen bestaansrecht meer. Maar de omvang wordt ook bepaald door het aantal dassen waaruit de betreffende familie bestaat. Het aantal dieren binnen de familie bepaalt de behoefte aan voedsel en dus ook hoe groot het territorium moet zijn. Omgekeerd zorgt een voedselrijk territorium voor een grotere familie. Want een goed doorvoed vrouwtje zal meer jongen grootbrengen.

Gras, heggen, houtwallen en kleine bosjes. De ideale dassenbiotoop.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

En om het nog complexer te maken: de aanwezigheid van buren en hun aangrenzende territoria zorgen voor grenzen aan de omvang. Door andere dassen te weren uit hun territorium zorgen ze ervoor dat deze hun territorium niet grenzeloos kunnen uitbreiden. Overigens zal het territorium van een dassenfamilie nooit onbeperkt uitbreiden. Er is een logische grens aan de omvang; wanneer de afstanden te groot worden om te belopen - immers een das keert elke ochtend terug naar zijn burcht - is de grens bereikt. Een omvang van circa 200 hectare is daarbij wel zo'n beetje de limiet.

Binnen haar territorium heeft de dassenfamilie een aantal burchten. Het minimum aantal is één, maar er zijn ook territoria waar zich wel tien of nog meer burchten bevinden, waarvan er doorgaans een, de hoofdburcht, bewoond is. Het is nu eenmaal handig en vaak ook noodzakelijk om direct uitwijkmogelijkheden te hebben als de hoofdburcht om wat voor reden dan ook niet meer bewoonbaar is. Maar ook als het voedselaanbod binnen het territorium verandert - bijvoorbeeld door weers-omstandigheden of seizoensinvloeden - verhuist een dassenfamilie zomaar van de ene op de andere dag naar een andere burcht. Bekend voorbeeld hiervan zijn de "zomerburchten", die alleen bewoond zijn in de periode dat hier voedsel, zoals maïs, in ruime mate voorhanden is. Over het algemeen ligt de hoofdburcht vrij centraal binnen het territorium, zodat alle delen hiervan relatief snel te bereiken zijn.

Zomerburcht in een maisperceel

Territoriumgrenzen zijn zoals aangegeven niet altijd hard. Echter, ze bevinden zich vaak wel op tactische en goed verdedigbare plekken. Een beekje, sloot of greppel die moeilijk te passeren is vormen welkome natuurlijke grenzen. Wegen zijn een voorbeeld van niet natuurlijke territoriumgrenzen.

De grenzen van een dassenterritorium zijn dus min of meer stabiel. Aan de randen van het territorium worden vaak delen ook door de naburige families bezocht. Om de eenvoudige reden dat de randen vanuit de burcht het minst gemakkelijk te bereiken en te verdedigen zijn. Ook in perioden dat het voedselaanbod en dus de aandacht van de dassen gericht is op een bepaald gebied grijpen buren vaak deze gelegenheid aan om hun territorium (tijdelijk) uit te breiden. Na opdrogen van de voedselbron normaliseert de situatie zich en zullen de oorspronkelijke eigenaren dit deel van het territorium weer opeisen.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Ook wijzigingen in het aantal dassen waaruit de familie bestaat kan tot grenscorrecties leiden. Als één van de leden van de familie om het leven komt door bijvoorbeeld een aanrijding, is de behoefte aan voedsel kleiner, maar zijn er ook minder dieren om het territorium te verdedigen. Buren maken hiervan onmiddellijk gebruik door hun territorium uit te breiden, mocht daaraan behoefte zijn. Het ontbreken van dassensporen in de vorm van geuren is sowieso altijd een uitnodiging om de grens op te zoeken of te overschrijden.

Om zijn territorium te "verdedigen" heeft de das verschillende middelen tot zijn beschikking. Van tijd tot tijd wordt elke grens geïnspecteerd en gemarkeerd. Dat markeren gebeurt op meerdere manieren. Door langs de randen van het territorium te lopen wordt al een geurspoor afgegeven via de poten van het dier. Vanwege het sublieme reukvermogen van de das is dit spoor voor passerende dassen nog dagenlang te ruiken. Verder worden op tactische plekken langs de territoriumgrens geursporen (vlaggen) afgegeven door in de aarde te krabben. Maar ook via het op opvallende plaatsen afgeven van geuren uit een muskusklier die zich onder de staart bevindt. Omdat elke das zijn eigen muskusgeur heeft is dit een niet te missen signaal. Verder wordt hier en daar geürineerd. Op locaties waar naburige dassen gemakkelijk het territorium kunnen binnendringen wordt mest gedeponeerd, meestal in een zelf gegraven mestputje. Een goed voorbeeld van dergelijke tactische plekken zijn de ingangen van dassentunnels. Vaak worden aan beide zijden van een tunnel meerdere mestputjes van de lokale families aangetroffen.

Mestputjes bij de ingang van een dassentunnel

Zoals aangegeven is het voor de das van levensbelang dat hij voldoende gebied heeft waar hij zijn voedsel kan vinden. Daarom worden de grenzen streng bewaakt. Tot echte grensconflicten komt het echter zelden. Meestal kiest een indringer wijselijk het hazenpad. Omdat dassen flink kunnen bijten kan een vechtpartij al snel een fikse verwonding opleveren. En als een wond niet snel geneest krijgen parasieten, infecties en ontstekingen een kans. De das kan verzwakken en dit kan uiteindelijk leiden tot de dood.

Het enige moment waarop naburige dassen worden gedoogd is de paartijd. Dan zorgen natuurlijke driften er voor dat loopse vrouwtjes of mannetjes die met hen willen paren de grens over gaan. Op deze manier wordt bereikt dat de noodzakelijke uitwisseling van genen plaatsvindt en inteelt wordt voorkomen.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Provinciale verkeersactie 'Ik let op wild'

De verkeersveiligheidscampagne 'Brabant gaat voor NUL verkeersdoden' is een continue campagne met diverse activiteiten. De campagne richt zich op bewustwording en communicatie. Want veilig thuiskomen, dat wil iedereen.

Om het aantal verkeersslachtoffers te verminderen zetten de gemeenten in Noord-Brabant zich de komende jaren in voor de doelgroepen fietsers, jonge bestuurders en senioren. Met het accent op alertheid, clean in het verkeer, snelheid en zichtbaarheid. Dit jaar staat in het teken van zichtbaarheid. Hoe ben je goed zichtbaar in het verkeer en hoe zorg je zelf voor goed zicht? Maar ook dieren willen gezien worden.

Jaarlijks zijn er in Nederland bijna 8000 aanrijdingen met wild, waarvan meer dan 1.500 in Noord-Brabant. De meeste aanrijdingen gebeuren in het voorjaar in Brabant, Gelderland en Limburg met reeën en zwijnen, maar ook de das is flink vertegenwoordigd. Er zijn inmiddels al veel maatregelen getroffen om wildaanrijdingen te voorkomen, denk hierbij aan bijvoorbeeld ecoducten, roodwildrasters, dassenrasters en dassentunnels. Noord-Brabant kent echter een versnipperd landschap, een hoge wilddichtheid en veel wegen.

Tijd dus voor actie om Brabantse automobilisten bewust te maken van het gevaar van overstekend wild onder het motto 'wij dragen geen hesje, maar willen wel gezien worden!'.

Woensdagochtend 10 april ging de provinciale verkeersactie 'Ik let op wild' van start. Gedeputeerde Johan van den hout (Natuur, Water en Milieu) gaf in Elsendorp het startsein van deze alertheids- en voorlichtingscampagne, speciaal gericht op overstekend wild. Hij lichtte de maatregelen toe die de provincie als wegbeheerder neemt om aanrijdingen met wild te voorkomen zoals het toepassen van brede bermen langs de weg, het open houden van het bos, het uitvoeren van wildbeheer en het plaatsen van waarschuwingsborden.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Als extra maatregel worden er op 16 trajecten langs provinciale wegen mottoborden geplaatst met een springende ree en een wild zwijn of das én de tekst "Wij steken zomaar over". Daarbij worden als proef op sommige plekken ook nieuwe speciale wildspiegels opgehangen. Deze wildspiegels hebben een speciale ovaal ronde vorm met blauwe retroreflecterende folie die het wild moet afschrikken en ervan weerhouden om de weg over te steken. Proeven in Duitsland, Denemarken, Polen en Oostenrijk zorgden voor 80% minder ongevallen met wild.

Verschillende Brabantse gemeenten hebben zich bij deze actie aangesloten en hebben banners ingekocht om naast de wegen te plaatsen om de inwoners bewust te maken van de kans op overstekend wild.

Gemeente Boxmeer was de eerste gemeente die de banners heeft opgehangen. Direct na het startsein hielp wethouder Jeu Verstraaten de wildbeheer Eenheid Boxmeer (WBE) en de Dassenwerkgroep Brabant met het plaatsen van een grote wildbanner langs de Venraijseweg in Overloon. Op de actiebanner staan een ree, een das en een wild zwijn afgebeeld met een waarschuwingshesje aan. Daarbij de tekst: 'Wij steken zomaar over'. In totaal zullen er 14 banners in de gemeente geplaatst worden.

Het plaatsen van de wildbanner in de gemeente Boxmeer

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Automobilisten kunnen wildaanrijdingen zoveel mogelijk proberen te voorkomen door 's nachts in bosrijke gebieden ongeveer 60 km/u te rijden, op de waarschuwingsborden te letten en goed om zich heen te kijken of er dieren willen oversteken. Steekt er een dier over, houd het stuur dan recht, ga niet uitwijken en ga beheerst remmen. Houd er rekening mee dat er meerdere dieren kunnen volgen. Bij een aanrijding bel direct de politie: 0900-8844. Dassen zijn ook direct te melden bij de dierenambulance van de Dassenwerkgroep Brabant op 06-48279968.

Voor meer informatie:
https://www.nulverkeersdodenbrabant.nl/ik-let-op-wild/
https://youtu.be/aglXCb7waD8

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Schadevergoeding

Al eerder deed de Dassenwerkgroep Brabant, onder meer met de ZLTO, pogingen om de eigen bijdragen voor boeren in door dassen veroorzaakte schade van tafel te krijgen. Echter steeds zonder resultaat.

In 2014 is door het toenmalige Faunafonds een beleidsregel ingesteld waarbij een tegemoetkoming wordt verstrekt in geval van "schade veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende beschermde inheemse diersoorten aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen of gehouden landbouwhuisdieren". De das valt hier ook onder. In de beleidsregel is opgenomen dat vooraf 300 euro leges (bijdrage in de behandelkosten) moet worden betaald door de indiener van de schade. Daarnaast geldt een eigen risico van 5% van het schadebedrag, met een minimum van 250 euro per bedrijf per jaar.

Sinds 1 januari 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het natuurbeleid. Daarmee ligt ook de uitvoering van bovenstaande beleidsregel in handen van de provincies. Elke provincie heeft dan ook de mogelijkheid om voor zowel de vordering van leges als het eigen risico af te wijken van de beleidsregel. In de loop der jaren hebben de meeste provincies besloten om de leges in geval van schade, veroorzaakt door de das, terug te betalen (restitueren) of helemaal niet in rekening te brengen. Kennelijk vinden zij het niet terecht dat degene die schade ondervindt van een beschermde diersoort hiervoor niet volledig schadeloos wordt gesteld. Alleen de provincies Flevoland en Noord-Brabant brengen de leges in geval van dassenschade nog in rekening. Omdat het bij dassenschade meestal om bedragen van enkele honderden euro's gaat wordt in de meeste gevallen niet eens de moeite genomen om het schadeformulier in te vullen.

Vraatschade aan mais met sporen van de dader

Tezamen met de ZLTO heeft de Dassenwerkgroep Brabant in oktober 2016 een brief geschreven aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant met het verzoek om de door de indiener te betalen leges in geval van dassenschade terug te betalen. Helaas is dit verzoek niet gehonoreerd. Samen met de FBE Noord-Brabant zal de Dassenwerkgroep Brabant binnenkort opnieuw een brief versturen om GS te bewegen om ook in Noord-Brabant deze leges terug te betalen.

Voor een volledig overzicht van de restituties zie:
https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/tegemoetkoming-aanvragen/

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

DA'S GEBEURD

In deze rubriek komen berichten aan bod over kleine en/of grotere voorvallen die gespeeld hebben binnen het werkgebied van de Dassenwerkgroep Brabant.
Heb je zelf iets te melden….??? Laat het ons weten!!

Dassenrooster

In maart 2015 is langs het Busserdijk-tracé in Asten een faunavoorziening geplaatst. Er werd toen tevens een nieuw ontwikkeld dassenrooster gebruikt. Zwaar (landbouw)verkeer kan hier overheen rijden terwijl dassen het rooster niet kunnen passeren. Geen overbodige luxe met de gevaarlijke A67 en Deurneseweg, die zich op korte afstand bevinden. Het vergt wel af en toe onderhoud, zo'n rooster. Door het vele zand en aarde dat aan de wielen van vooral landbouwvoertuigen blijft hangen slibt de bak onder het rooster dicht. Met als gevolg dat het rooster na enige tijd zijn functie verliest. Dit was aan de aandacht van de gemeente ontsnapt. Astenaar Rinus Manders constateerde dit en richtte het verzoek om het zand te verwijderen aan de gemeente Asten, die daar een zorgtaak in heeft. Er volgde geen snelle actie, sterker nog, er

Informatiebord bij het rooster

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

gebeurde niets. Dat vond een van onze vrijwilligers ook te gortig. Hij toog gewapend met een schop naar de locatie. Na enkele foto's gemaakt te hebben ging hij aan de slag. En na een half uur spitten was de bak onder het rooster weer nagenoeg ontdaan van ingereden zand en aarde.

Dassenwerkgroep Brabant pleit voor de toepassing van dit soort roosters. De tot op heden veel gebruikte houten of metalen poorten hebben een aantal nadelen: ze staan vaak open, verzakken en de dassen kunnen er vaak nog onderdoor kruipen. Soms worden ze zelfs vernield en wordt het hang- en sluitwerk gestolen! Daarom vragen ze veel onderhoud. Roosters hebben minder nadelen. Echter, enig periodieke onderhoud in de vorm van het verwijderen van ingereden zand en aarde blijft noodzakelijk. Anders heeft ook de toepassing van deze voorziening geen enkele zin.

Poorten zijn vaak een bron van ergernis

Dassenrooster vóór en na de schoonmaakactie

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Prokkelstage

Bij de Viersprong in Someren is een locatie gevestigd van de zorginstelling ORO. Hier houden cliënten met een verstandelijke beperking zich bezig met diverse vormen van dagbesteding. Dagelijks werken in een sfeervol atelier deze ongeveer twaalf kunstenaars op gebied van onder meer tekenen en schilderen, ruimtelijk werk, multimedia en muziek.

Eenmaal per jaar is er een prokkelstage, waarbij één dag stage wordt gelopen bij een bedrijf of instelling naar keuze van de cliënt. Omdat natuur zijn grote passie is koos Mart Verberne ervoor om een dagje mee te lopen met een echte boswachter. En omdat de das zeker ook zijn belangstelling heeft kwam onze vrijwilliger Willy Thijssen langs om hier iets meer over te vertellen en te laten zien.

De ochtend begon met een presentatie voor alle belangstellenden van de locatie. Willy had hiervoor een opgezette das meegebracht en vertelde aan de hand van een aantal foto's het een en ander over de kenmerken en de leefwijze van de das. Bijzondere aandacht ging uit naar de sporen van de das die in het veld te vinden zijn.

Daarna was de beurt aan Mart om samen met Willy in het bos op zoek te gaan naar die sporen. En ze vonden er heel wat! Haren aan het prikkeldraad, pootafdrukken en dassenmest. En na het volgen van een wissel werd zelfs de burcht ontdekt waar de dassen zich bevonden. De kers op de taart!

Alles werd vakkundig door Mart in een vlog vastgelegd.

Een bijzondere ervaring voor Mart, die genoot van deze dag. Daarna was er nog het officiële gedeelte waarbij de oorkonde voor de succesvol afgelegde prokkelstage aan Mart werd overhandigd. Al met al een prachtige dag.

Ja, Da's allemaal gebeurd

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Brabant Dassenland

Haanwijk – St. Michielsgestel

Kampina – Moergestel

Lange Bleek - Sterksel

Canteclaer - Wilbertoord

© Dassenwerkgroep Brabant